

HRDOŠ 1/06

Do Švošova cesta nová

Tak akosi by sa dala urobiť paródia (napodobenina) na známu slovenskú ľudovú pesničku. Existujú rôzne paródie týkajúce sa Švošova. V Oravskom Bielom Potoku som počul: Hijo, heta na koničku do Švošova po pšeničku... Zisťoval som, prečo práve „do Švošova” a dozvedel som sa, že furmani v Oravskom Bielom Potoku vozili pšenicu zo švošovského mlyna. Už starí Rímania venovali cestám a ich budovaniu veľkú pozornosť. Hovorili: „Via vita (Cesta je život).” Z Ríma budovali cesty na všetky strany ríše. Z toho vzniklo známe: Všetky cesty vedú do Ríma...

Jedna vetva veľmi dôležitej obchodnej tzv. Jantárovej cesty viedla i územím našej obce, ako to dokazujú archeologické nálezy. Práve na nej už v 10. storočí, teda pred rokom 1000 (opäť podľa archeologického výskumu zaniknutého kostola Sv. Ducha) existovala stredoveká osada (v dokumente z roku 1330 označená ako Kowmethna, v neskorších písomných prameňoch ako Komnatná). Jej názov, ako som už predtým uviedol, pochádza zo slova „komnata,..” Podľa univerzitného profesora Rudolfa Krajčoviča (Živé kroniky slovenských dejín skryté v názvoch obcí a miest, Bratislava 2005). Slovo „komnata,, označuje vykurovanú, honosne vybavenú izbu určenú pre hostí, najmä pre cestujúcich kupcov a povozníkov, v poľštine "kownata" (odtiaľ starý názov Kowmetna). Na Slovensku sa zhodou okolností na tejto ceste vyskytujú Komjatná i Komjatice (pri Nitre v roku 1256 Komnatni podľa archeologických nálezov obec z 9. storočia).

Zemianskym delením sa z Komnatnej koncom 15. storočia vyčlenila „ves Švošova” patriaca Tholtovcom Štiavnickovcom, i valašský Šošov Likava patriaci Likavskému hradu. Samotná Komnatná patriaca Turánskovcom (Turanovcom) z Turíka bola súčasťou Oravskej stolice.

Preto som koncom roku 1995 privítal iniciatívu starostu obce Ing. Andreja Kostilníka na obnovu tejto v staroveku i v stredoveku významnej obchodnej cesty. Naviac starosta sa snažil aj o úpravu cesty Hrboltová - Švošov, st. stanica Švošov, obec Ľubochňa, most. Keď sme na začiatku jari v r.1996 prechádzali úsek od st. stanice popod Skladanú skalú po mlyn v Hrboltovej, ako sa hovorí: „zablatení až po uši”, sám som neveril, že úpravu sa vzhľadom na finančné možnosti, podarí zrealizovať. Ale podarilo sa. I napriek obrovským problémom, s ktorými sme sa museli „pasovať”. „Kompetentní”, už koncom roku 1995 pripravovali vyradenie úseku Hrboltová mlyn Švošov, obecný úrad zo siete štátnych ciest. Ako by vyzeral vtedy už rozpadnutý úsek Švošov, obec st. stanica dnes? To si len ťažko dokážeme predstaviť.

Vzhľadom k tomu, že od prvých krokov zameraných na úpravu ciest uplynulo 10 rokov zosumarizujme, čo sa za to decénium (desaťročie) podarilo vďaka iniciatíve starostu obce urobiť:

I., na ceste III/018 98 Hrboltová - Ľubochňa:

1. v úseku Hrboltová, mlyn Skladaná skala: úprava zemnej pláne a vytvorenie štrkového krytu vozovky.
2. v úseku Skladaná skala Švošov, st. stanica: úprava zemnej pláne a kryt vozovky z penetračného makadamu.
3. v úseku Švošov, st. stanica obec Švošov: polozenie asfaltobetónového krytu vozovky a jej rozšírenie Pod skalami
4. v úseku Švošov, obec železn. prístup: rozšírenie cestného

telesa s úpravou odvodnenia a výstavbou zárubných múrov. Na celom úseku polozenie nového asfaltobetónového krytu vozovky.

5. v úseku železn. prístup most Ľubochňa: rozšírenie cestného telesa, predĺženie priepustov a úprava krytu vozovky na rozšírenom úseku

II., na účelovej komunikácii Švošovec (Švošov Komjatná), v úseku križovatka pri Lernerovi - bývalí Magovci: 1. úprava zemnej pláne s vybudovaním priepustov; 2. vytvorenie podkladnej štrkovej vrstvy; 3. polozenie asfaltového krytu - a) križovatka Lerner mlyn z asfaltobetónu; b) mlyn Magovci z penetračného makadamu

III., na miestnych komunikáciách: 1., vybudovanie siete miestnych komunikácií na novej lokalite individuálnej bytovej výstavby Nad brehmi (Nad brehy); 2., prepojenie a úprava miest. komunikácií na Skalkách a na Rakove; 3., úpravy komunikácií v Dolinkách a smerom Nad Brehmi.

IV., na ostatných účelových komunikáciách: - rekonštrukcia účelovej komunikácie Chotárna dolinka nad Stráne - Švošovec s vytvorením štrkového krytu.

V., vybudovanie protipožiarnej lavice s prístupom pre požiarnu techniku nad obcou od Doliniek až nad Stráne.

Do zoznamu vykonaných prác nie sú zahrnuté drobnejšie opravy a udržiavacie práce na uvedených komunikáciách, no i napriek tomu je zoznam bohatý, čo je dobré svedectvo o aktivitách starostu i občanov. Je pravdou, že niektorí občania nepochopili, vystupovali proti, ale s tým sa už musia sami vyrovnávať. Ak by sa vyššie uvedené práce neurobili v tej dobe, dnes by sa už urobiť nedali (novela zákona o ochrane prírody, stavebná uzávera pre diaľnicu, návrh Chočského národného parku, vyradenie zo siete štátnych ciest a pod., nehľadiac na finančné problémy). Tým by sa zastavil ďalší rozvoj obce a nastal by jej úpadok.

Cesta však neprináša len život, ale aj smrť. Ak sa nevyužíva rozumne. Primerane k ľudským schopnostiam, primerane k jej stavebnému a dopravnému technickému stavu. Preto v ďalšom období nech je naše úsilie zamerané na ďalšie skvalitnenie stavu spomenutých komunikácií, ale aj na ich rozumné využívanie. Nezabúdajme však ani na históriu. Skúsme zaviesť tradíciu jarných prechádzok na sviatok zoslania Ducha Svätého k pamätníku na kostol Sv. Ducha v Komjatnej a zaspievajme si pri ňom: „Bože, čos ráčil slovenskému ľudu...”

Hrdo kráčajme po tej ceste, po ktorej kráčali po stáročia naši predkovia, nielen v nedele a vo sviatky, ale aj ich deti do školy. Po ceste, po ktorej zrejme do Krakova chodil i náš kráľ Svätopluk, ba išiel po nej aj sv. Metod arcibiskup a jeho nástupca sv. Gorazd.
František Mala - Darila

Poznámka redakcie: Pripájame sa k blahoželaniu! Nezabudnime však aj na potrebu predĺženia ulice Požiarnikov (požiarnikov premenovali na hasičov, ako by sa mohla volať táto ulica inak?) a jej prepojenie so Skalkami pri Sidovcoch.

Dobrá novina 2006

Vianoce sú špecifickým obdobím každého roka. Každý z nás vie, že v tomto čase ľudské srdcia vysielajú vôkol seba väčšiu dobrotu, láskavosť či priateľskosť. Tieto sa podobne ako po minulé roky, tak aj tieto Vianoce stali i u nás skutočnosťou a to vďaka všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli a prispeli ku dobročinovej akcii. Všetci koledníci, a darcovia sú živým a neprehliadnutelným dôkazom nepopierateľného čara Vianoc.

„Bez vášho koledovania by sme si Vianočné sviatky nevedeli ani predstaviť“, takto nás počastovali v jednej z navštívených rodín. A nielen to, mnohým sa namiesto slov tlačili do očí slzy. Minuloroční koledníci boli už v novembri zvedaví, či sa aj tento rok naplnia ich očakávania o koledovaní na najkrajší deň v roku - na Štedrý deň. Mňa osobne ako sprevádzajúcu osobu veľmi nadehlo takéto nadšenie vychádzajúce práve od tých najmenších, od detí. Paradoxne, tí čo v očiach nás dospelých zdánlivo najmenej prostriedkov ku vykonaniu niečoho veľkého, majú najviac chuti a elánu obetovať sa a vykonať takúto záslužnú vec, ktorou Dobrá novina isto iste je. Takto povzbudení sme sa začali stretávať so sprevádzajúcimi osobami, rozdelili sme sa do 5. skupín, v ktorých práve oni zabezpečovali dobrú prípravu a dôstojný priebeh Dobrej noviny.

Po niekoľko týždňovej príprave sme sa všetci „zainteresovaní“ stretli ráno na Štedrý deň pred sv. omšou na „generálke“. Prespievali sme si koledy, na bundy nalepili malé hviezdičky a

zobrali všetko na čom sa dá hrať, pretože nasledovala sv. omša spojená s požehnaním a vyslaním koledníkov Dobrej noviny. Po nej fotograf zvečnil nás tieto jedinečné chvíle, no a potom konečne prišla tá dlho očakávaná chvíľa, pri ktorej sme sa rozprchli do ulíc našej dedinky. Spolu s radostnou zvestou o narodení Pána sme do domácností preniknutých neopakovateľnou atmosférou s očakávania príchodu Jezuliatka priniesli Betlehenské svetlo. Pár krát nastala situácia, že betlehenské svetlo priebehu akcie zhaslo. Neostávalo nám teda nič iné ako sa vrátiť do niektorej z navštívenej domácnosti a domácich poprosiť o zapálenie lampášov :-). Koniec koledovania v našej skupinke ohlásili presne na obed kostolné zvony, no a posledná skupinka skončila o pol hodinku neskôr. Všetci čo nám pomáhali dostanú z eRka malý darček.

Váša štedrosť bola i tento rok veľká a podobne ako v lani tak i tento rok ste prispeli čiastkou 20 935 korún ktorá poputuje do krajín tretieho sveta.

Na záver chcem ešte raz vysloviť veľkú vďaka ktorí priložili ruku k dielu: sprevádzajúcim osobám, malým a veľkým koledníkom, muzikantom a spevákom, a farskému úradu z ktorého odobrením prebehla naša vaša Dobrá novina a samozrejme dobrým darcom. Najväčšia vďaka patrí Nebeskému Otcovi za ďalší požehnaní ročník tejto verejnej zbierky pre najnúdznejších.
Jozef Bruk, ml.

VÝŤAH z VZN č. 2/2005 Obce Švošov O MIESTNYCH DANIACH A MIESTNOM POPLATKU ZA KOMUNÁLNE ODPADY A DROBNÉ STAVEBNÉ ODPADY

V zmysle zákona č. 582/2004 z 23.9.2004 a zákona č.517/2005 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady miestnymi daňami, ktoré môže ukladať obec sú:

1. DAŇ Z NEHNUTEĽNOSTÍ zahŕňa: Daň z pozemkov, Daň zo stavieb, Daň z bytov. Podľa § 104 ods. 1 zákona 582/2004 je daňovník povinný podať daňové priznanie z nehnuteľností prvýkrát do 31.1.2006. Vyrušená daň z nehnuteľností je splatná do 31.5.2006.

DAŇ Z POZEMKOV: ročná sadzba dane podľa § 8 ods. 1 zákona 582/2004 je 0,25% zo základu dane, pričom obec ročnú sadzbu dane určila jednotlivito takto: orná pôda 0,75% zo základu dane (hodnota OP 6,55 Sk/m²), trvalé trávnaté porasty 0,30% zo základu dane (hodnota TTP 0,54 Sk/m²), záhrady, zastavané plochy a nádvoria 0,40% zo základu dane (hodnota 40,- Sk/m²), lesné pozemky na ktorých sú hosp. lesy 0,50% zo základu dane, stavebné pozemky na 0,80% zo základu dane (hodnota SP 400,- Sk/m²).

DAŇ ZO STAVIEB: ročná sadzba dane určená vo VZN: stavby na bývanie a ostatné stavby tvoriace príslušenstvo hl. stavby 1,50 Sk za každý aj začatý m² zastavanej plochy, táto suma je určená rovnako pre 1. nadzemné podlažie, aj ďalšie nadzemné a podzemné podlažie pre FO, stavby na ostatnú podnikateľskú a zárobkovú činnosť 15,- Sk/m² 1. nadzemného podlažia a 8,- Sk/m² za každé ďalšie podlažie (nadzemné aj podzemné)

DAŇ Z BYTOV: ročná sadzba dane 3,- Sk za každý aj začatý m² podlahovej plochy bytu, nebytové priestory 3,- Sk za každý aj začatý m² podlahovej plochy nebytového priestoru.

Obec oslobodzuje od dane z pozemkov a stavieb: a/ pozemky a stavby vo vlastníctve cirkvi a náboženských spoločností, slúžiace na vykonávanie náboženských

obradov, slúžiace na úradovne osôb

b/ stavby a pozemky vo vlastníctve TJ Švošov, vykonávajúce verejnoprospešnú činnosť v oblasti telesnej kultúry

Obec znižuje daň zo stavieb na bývanie o 50%: u občanov vlastníkov nehnuteľností nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi alebo občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, prevažne alebo úplne bezvládných občanov, vlastníkov stavieb na bývanie nad 80 rokov pokiaľ ich príjem nepresiahne hranicu životného minima u jedného občana 1,5-násobok, u dvojice 2,5-násobok

2. DAŇ Z APSA

Daňovník je povinný písomne oznámiť OcÚ vznik alebo zánik daňovej povinnosti v lehote do 30 dní od vzniku alebo zániku daňovej povinnosti. Podľa VZN č.2/2005 obec určuje sadzbu dane 200,- Sk za jedného psa, ktorú je daňovník podľa § 27 ods. 2 zákona 582/2004 povinný zaplatiť najneskôr do 31.1.2006. V prípade, že daňové priznanie a dane nebudú doručené (zaplatené) do uvedených termínov, budú daňovníci penalizovaní.

MIESTNE POPLATKY ZA KOMUNÁLNY ODPAD

Miestny poplatok za komunálny odpad obec určuje na obdobie jedného kalendárneho roka pri zavedenom množstvom zbere 0,50 Sk za 1 liter KO, t.j. 1101 (KUKA nádoba) 55,- Sk. OZ na svojom zasadnutí schválilo vo VZN, že pri kúpe:

-10 kupónov (1100 litrov) 1 kupón (110l) zdarma
-15 kupónov (1650 litrov) 2 kupóny (220l) zdarma
-20 kupónov (2200 litrov) 3 kupóny (330l) zdarma
Kupóny na množstvený zber si môže občan zakúpiť na OcÚ.

3. DAŇ ZA UŽÍVANIE VEREJNÉHO PRIESTRANSTVA

Obec určuje sadzbu dane za osobitné užívanie verejného priestranstva:
- za umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb a predajného zariadenia 15,- Sk za každý aj

začatý m² a každý aj začatý deň: (Nýmera osobitného užívania verejného priestranstva v m²):

- 1) Osobné auto 8 m² - daň 120,- Sk
- 2) Nákladné auto AVIA (do 6 t) - 12 m² - daň 180,- Sk
- 3) Nákladné auto LIAZ (nad 6 t) - 15 m² - daň 225,- Sk
- 4) Nákladné auto s príviesom - 20 m² - daň 300,- Sk

- za umiestnenie stavebného zariadenia 3,- Sk za každý aj začatý m² a každý aj začatý deň,
- za umiestnenie skládky 10,- Sk za každý aj začatý m² a každý aj začatý deň,
- za trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska 2,- Sk za každý aj začatý m² a každý aj začatý deň.

Obec určuje sadzbu dane za dočasné parkovanie motorového vozidla na vyhradenom priestore verejného priestranstva:

- za osobné motorové vozidlo 2,- Sk za každú aj začatú hodinu
- za nákladné motorové vozidlo 7,- Sk za každú aj začatú hodinu
- za autobus 10,- Sk za každú aj začatú hodinu

4. DAŇ ZA NEVÝHERNÉ HRACIE PRÍSTROJE:

Obec určuje sadzbu dane za nevhodné hracie prístroje:
- 5.000,- Sk za jeden elektronický prístroj na počítačové hry a kalendárny rok,
- 5.000,- Sk za jeden mechanický prístroj biliard a kalendárny rok,
- 3.000,- Sk za jeden mechanický prístroj stolný futbal a kalendárny rok,
- 3.000,- Sk za jeden mechanický prístroj stolný hokej a kalendárny rok,
- 2.000,- Sk za jeden mechanický prístroj šípky a kalendárny rok
- 5.000,- Sk za jeden mechanický prístroj a kalendárny rok
- 4.000,- Sk za jeden automat a kalendárny rok
- 1.000,- Sk za jedno iné zariadenie na zábavné hry ako je uvedené v písm. a) až g) a kalendárny rok.

Ing. Andrej Kostilník, starosta obce